DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR ☞		Iomlán na Marcanna	

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2013

GAEILGE – GNÁTHLEIBHÉAL

(240 marc)

DÉARDAOIN, 6 MEITHEAMH – MAIDIN 9.30 - 11.30

STAMPA AN IONAID

DON SCRÚDAITHEOIR	
1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh.	
Nóta: ☞ Ní mór an marc ag **1** thuas a bheith mar an gcéanna leis an **IOMLÁN** sa ghreille ar dheis.	

ROINN I – CLUASTUISCINT

	CUID A		CUID B		CUID C	
Ceist	1	2	1	2	1	2
Marc						

☞

DON SCRÚDAITHEOIR		
ROINN	**CEIST**	**MARC**
II	**1**	
	2	
	3	
III	**4**	
	5	
	6	
IOMLÁN ☞		
CLUASTUISCINT ☞		
MÓRIOMLÁN ☞		
GRÁD ☞		

Thall ⟶

ROINN I – CLUASTUISCINT **(40 marc)**

N. B. Bíodh na freagraí i nGaeilge ach amháin nuair nach gá sin.

CUID A

Cloisfidh tú giota cainte ó bheirt daoine óga sa chuid seo. Cloisfidh tú gach giota díobh **faoi dhó**.
Beidh sos tar éis gach giota a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceisteanna a bhaineann le gach giota cainte a fhreagairt. Éist go cúramach leis na giotaí cainte agus líon isteach an t-eolas atá á lorg sna greillí ag **1** agus **2** thíos.

1. **An Chéad Chainteoir**

Ainm	***Fiachra Standún***
Cár rugadh Fiachra?	
Cén obair a dhéanann a Dhaid?	
Cén caitheamh aimsire is fearr le Fiachra?	

2. **An Dara Cainteoir**

Ainm	***Bríd Nic Aoidh***
Cad as do Bhríd?	
Cé mhéad deirfiúr atá aici?	
Cá raibh Bríd agus Siún an Satharn seo caite?	

CUID B

Cloisfidh tú fógra agus píosa nuachta sa chuid seo. Cloisfidh tú gach ceann díobh **faoi dhó**.
Éist go cúramach leo. Beidh sos tar éis gach ceann a chloisfidh tú chun seans a thabhairt duit na ceisteanna a bhaineann le gach ceann acu a fhreagairt.

1. **Fógra**

(a)

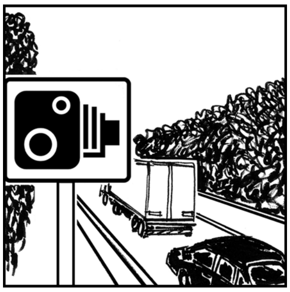

(b)

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bhfógra seo? ☐

(b) Cad a bheidh ar na bóithre tráthnóna?

- **(a)** paráid mhór
- **(b)** a lán uisce
- **(c)** trácht trom
- **(d)** oibreacha bóthair

☐

2. **Píosa Nuachta**

(a)

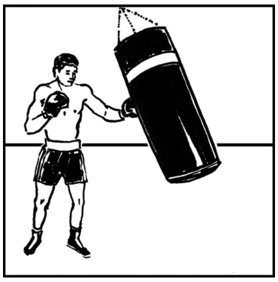

(b)

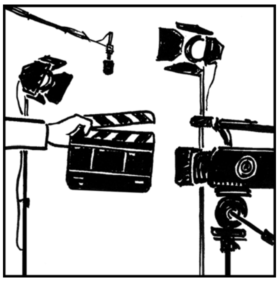

(c)

(d)

(a) Cén pictiúr a théann leis an bpíosa seo? ☐

(b) Cé a bhí in éineacht leis an Uachtarán?

- **(a)** an Taoiseach
- **(b)** a iníon
- **(c)** a bhean chéile, Sabina
- **(d)** a mhac

☐

CUID C

Cloisfidh tú **dhá** chomhrá sa chuid seo. Cloisfidh tú gach comhrá díobh **faoi dhó**. Cloisfidh tú an comhrá ó thosach deireadh an chéad uair. Ansin cloisfidh tú é ina **dhá** mhír an dara huair. Beidh sos tar éis gach míre díobh chun seans a thabhairt duit an cheist a bhaineann leis an mír sin a fhreagairt.

1. **Comhrá a hAon**

An Chéad Mhír

(a)

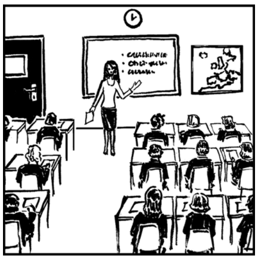

(b)

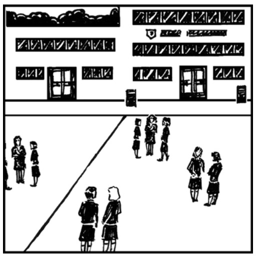

(c)

(d)

(a) Cá bhfaca Aoife Niamh?

An Dara Mír

(b) Cad a tharla do i-Phone Niamh?

- (**a**) bhris duine éigin é
- (**b**) ghoid duine éigin é
- (**c**) chaill duine éigin é
- (**d**) fuair duine éigin é

2. **Comhrá a Dó**

An Chéad Mhír

(a)

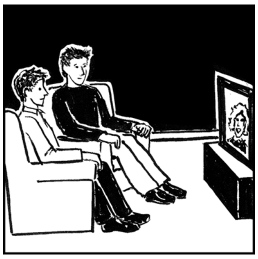

(b)

(c)

(d)

(a) Cad a bhí á dhéanamh ag Brian agus Seosamh?

An Dara Mír

(b) Cé a bhronn na boinn*?*

- (**a**) Cathaoirleach an Chlub
- (**b**) Jim McGuinness
- (**c**) Uachtarán Chumann Lúthchleas Gael
- (**d**) an sagart paróiste

ROINN II – LÉAMHTHUISCINT (120 marc)

Freagair gach ceist. Scríobh na freagraí ar na ceisteanna sna spásanna cuí ar an gceistpháipéar seo.

CEIST 1. Meaitseáil na pictiúir agus na fógraí/comharthaí sna boscaí thíos agus scríobh na litreacha is fearr a fhreagraíonn do na huimhreacha, dar leat, sna spásanna cuí ar an ngreille. **(30 marc)**

1 **Ceolchoirm scoile**
Anocht 8 p.m.
Halla na Scoile

2 Dé Máirt
Imirt Cártaí
Ionad Pobail – 7 p.m.

3 **Ar díol**
Rothair athláimhe

4 **Oifigí Dúnta**
de bharr tuilte aréir

5 **Turas Scoile**
Táille bus €5

6 **Siopa Bróg**
Ar oscailt
Luan - Satharn

7 **Cóisir na Nollag**
Óstán Uí Shé
Aoine – 20/12/13

8 **Ceachtanna gailf**
Gach
Luan agus Aoine

9 **Faighte**
Cóta Dubh
Seomra Feistis

10 **Aire!**
Sioc ar na bóithre

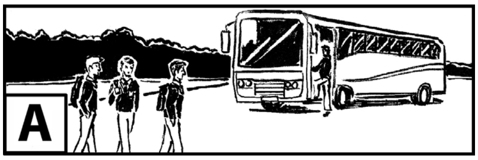
A

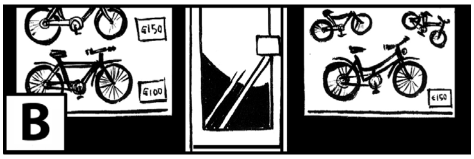
B

C

D

E

F

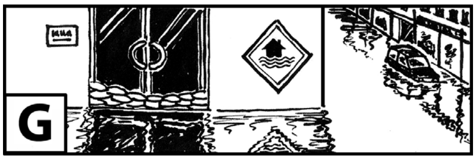
G

H

I

J

Uimhir	Litir
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	

Thall →

CEIST 2. Freagair do rogha **dhá** cheann de (**a**), (**b**), (**c**). **(30 marc)**

(**a**) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis. **(15 mharc)**

Oileán Fhóta - Corcaigh

Fáilte roimh chách

Rudaí suimiúla le feiceáil agus le déanamh

1. Teach Fhóta

- Foghlaim faoi stair an tí
- Féach ar an ealaín sa teach
- Siúil sa ghairdín i measc:
  rósanna áille
  agus
  plandaí speisialta

2. Óstán Oileán Fhóta

- Óstán álainn compordach – 5 réalt
- Suite i lár eastáit 780 acra
- Do rogha de thrí ghalfchúrsa den scoth

3. Páirc Fhiadhúlra Fhóta

- Le feiceáil:
- A lán ainmhithe éagsúla ó thíortha ar fud an domhain
- Na hainmhithe ag ithe a mbéilí

Teagmháil

Fón: 021-241353 **Ríomhphost:** eolas@teachfhota.ie

(i) Cad atá le feiceáil i ngairdín Theach Fhóta?

____

(ii) Cá bhfuil Óstán Oileán Fhóta suite?

____

(iii) Cén áit as a dtagann a lán de na hainmhithe atá i bPáirc Fhiadhúlra Fhóta?

____

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	

(**b**) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis. **(15 mharc)**

Turas farraige ar long álainn chompordach

Ag seoladh ó Southampton

Go dtí: An Íoslainn, An Iorua, An Mheánmhuir agus cathracha na Meánmhara

Ar Fáil

- Eitiltí saor in aisce ó Bhaile Átha Cliath go Southampton
- Turais farraige idir 3 oíche agus 14 oíche
- Costas ó €399 go €1750 an turas

Áiseanna ar bord

- Rinc oighir *agus* raon reatha
- Amharclann *agus* pictiúrlann
- Scáileán scannáin faoin aer

Buntáistí eile

- Rogha idir 6 bhialann ar bord
- Béilí do pháistí pé am is maith leat féin
- Imeachtaí do pháistí óga agus do dhéagóirí

Tuilleadh eolais
Ríomhphost: eolas@ionadtaistil.ie
Brabhsáil: www.ionadtaistil.ie

(i) Cé mhéad a chosnaíonn na turais farraige?

____

(ii) Luaigh ceann **amháin** de na háiseanna atá ar bord.

____

(iii) Cé mhéad bialann atá ar an long?

____

(**c**) Léigh an **fógra** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis. **(15 mharc)**

Féile Leabhar
Do pháistí agus do dhaoine óga

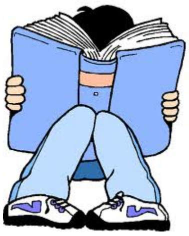

Mí Iúil 2013

Imeachtaí ar siúl

- Sna Scoileanna
- Sna Siopaí leabhar
- Sna Leabharlanna

Labhair le húdair cháiliúla

Faoina leabhair féin
Faoi conas a thosaíonn siad ar leabhar a scríobh
Faoin tslí is fearr an scéal a chur le chéile

An Clinic Leabhar

Bain taitneamh agus tairbhe as:

- Ranganna ealaíne do pháistí
- Ceardlanna do dhaoine óga
- Liosta de leabhair nua le léamh ón Dochtúir Leabhar

Ar mhaith leat a bheith i do scríbhneoir?

- Glac páirt sa chomórtas scríbhneoireachta
- Déan an cúrsa scríbhneoireachta ar líne do dhaoine óga

Tuilleadh eolais:
Fón: 01-290491 **Ríomhphost**: eolas@feileleabhar.ie **Brabhsáil:** www.feileleabhar.ie

(i) Cathain a bheidh an Fhéile Leabhar ar siúl?

____

(ii) Luaigh áit **amháin** ina mbeidh imeachtaí ar siúl?

____

(iii) Cad atá le fáil ón Dochtúir Leabhar?

____

CEIST 3. Freagair (**a**) *agus* (**b**) anseo. **(60 marc)**

(**a**) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis. **(30 marc)**

Henry Shefflin – Scoth Iománaí

1. Is iománaí den scoth é Henry Shefflin. Rí Anraí a thugtar air. Agus ní haon ionadh é mar tá sé ina rí ar pháirc na hiománaíochta gan dabht. Anuraidh bhuaigh sé an naoú bonn uile-Éireann san iomáint. Is é an chéad imreoir é a bhuaigh naoi mbonn ar pháirc na himeartha.

2. Bhí an-suim ag a mhuintir sa spórt, san iománaíocht go háirithe. Bhí Henry ag imirt iománaíochta ó bhí sé an-óg. Ní raibh sé i bhfad sa scoil náisiúnta i mBaile Héil nuair a thug príomhoide na scoile a scileanna iománaíochta faoi deara.

3. Rugadh Henry sa bhliain 1979. Tá triúr deartháireacha agus triúr deirfiúracha aige. Tar éis na hArdteistiméireachta d'fhreastail sé ar an Institiúid Teicneolaíochta, Port Láirge. Bhain sé céim amach sa Staidéar Gnó agus Seirbhísí Airgeadais. Phós sé Deirdre O'Sullivan in 2007. Tá triúr páistí acu, beirt iníonacha agus mac amháin.

4. Tá sé ag imirt le foireann iománaíochta Chill Chainnigh ón mbliain 1999. In 2002 agus in 2006 bronnadh trí ghradam air: gradam Vodafone, gradam Texaco agus gradam Chumann Imreoirí Gael mar *Iománaí na Bliana.* Chomh maith leis sin, tá deich ngradam *All-Star* bainte amach san iománaíocht aige. Sin rud nach ndearna aon imreoir eile san iománaíocht go dtí seo.

5. Cé go bhfuil sé ceithre bliana is tríocha d'aois níl aon chosúlacht air go bhfuil sé ag éirí tuirseach den iomáint. Má leanann sé air ag imirt d'fhéadfadh sé an deichiú bonn uile-Éireann a bhuachan. N'fheadar an mbeidh a leithéid arís ann?

(i) Cad a rinne Henry Shefflin anuraidh? (**Alt 1**)

____

(ii) Céard a thug príomhoide na scoile faoi deara? (**Alt 2**)

____

(iii) Cathain a phós Henry? (**Alt 3**)

____

(iv) Cad atá ag Henry nach bhfuil ag aon iománaí eile? (**Alt 4**)

____

(v) Cad a d'fhéadfadh Henry a dhéanamh má leanann sé air ag imirt? (**Alt 5**)

____

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	

(**b**) Léigh an **sliocht** seo a leanas agus freagair na ceisteanna a ghabhann leis. **(30 marc)**

Michelle Obama

1. Is é an teideal atá ar Michelle Obama ná *Céad-Bhean Uasal na Stát Aontaithe.* Ach má iarrtar cuntas a thabhairt uirthi féin is é an chéad rud a deir sí fúithi féin ná gur máthair Malia agus Sasha í.

2. Rugadh in Chicago í sa bhliain 1964. Chónaigh sí féin agus a deartháir, Craig, ansin lena dtuismitheoirí, Fraser agus Marian Robinson. Bhí teach dhá stór ag sean aintín leo ar Shráid Euclid sa chathair. Bhí árasán ar an dara hurlár sa teach ar cíos ag a tuismitheoirí. Bhí an sean aintín ina cónaí thíos fúthu ar an gcéad urlár.

3. Cé nach raibh an tsláinte go maith ag a hathair ó bhí sé óg is annamh a bhíodh sé as láthair ón obair. D'fhan máthair Michelle sa bhaile ag tabhairt aire don chlann. Teaghlach sona a bhí iontu. Is minic a chaith siad an t-am le chéile ag imirt cluichí mar *Monopoly* agus ag léamh.

4. D'éirigh go maith le Michelle agus le Craig ar scoil. Nuair a bhí Michelle sa 6ú grád bhí sí i rang speisialta do scoláirí a bhí an-chliste. D'fhreastail an bheirt acu ar Ollscoil Princeton. Tá Craig ina chóitseálaí sa chispheil in Ollscoil Oregan. Chuaigh Michelle ar aghaidh go dtí Ollscoil Harvard, áit ar bhain sí amach céim dlí.

5. Bhuail sí lena fear céile, Barack Obama, nuair a bhí an bheirt acu ag obair sa chomhlacht dlí Sidney & Austin. Phós siad i mí Dheireadh Fómhair 1992. Tá sí ina cónaí faoi láthair, dar ndóigh, sa Teach Bán in Washington. Is mór an difríocht idir a háit chónaithe anois agus an t-árasán ar Shráid Euclid, Chicago!

(i) Cad is ainm do pháistí Michelle Obama? (**Alt 1**)

____

(ii) Céard a bhí ag a sean aintín? (**Alt 2**)

____

(iii) Cén fáth ar fhan máthair Michelle sa bhaile? (**Alt 3**)

____

(iv) Cén obair a dhéanann Craig, deartháir Michelle? (**Alt 4**).

____

(v) Cén áit ar bhuail Michelle agus Barack le chéile? (**Alt 5**)

____

ROINN III – SCRÍOBH NA TEANGA (80 marc)

FREAGAIR GACH CEIST.

CEIST 4. **(20 marc)**

Tá tú ar saoire le do chara in ionad campála. Scríobh **cárta poist** abhaile chuig do dheartháir.

Luaigh na pointí seo a leanas ar an gcárta:

- cá bhfuil an t-ionad campála
- rud amháin atá le déanamh ann
- an aimsir
- rud éigin faoin áit nach maith leat
- cathain a fhillfidh tú abhaile.

Scríobh an freagra sa bhosca anseo thíos.

CÁRTA POIST	Stampa

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=

Thall →

CEIST 5. **(20 marc)**

Is tusa Deirdre *nó* Seosamh sna pictiúir thíos. Scríobh cuntas / blag faoi na rudaí a tharla sna **Pictiúir 1-3**.

Pictiúr 1	**Pictiúr 2**	**Pictiúr 3**	**Pictiúr 4**
Cuireadh	Glacadh leis an gcuireadh	Eolas faoin tráthnóna le chéile	Cuntas / Blag

Luaigh **sa chuntas / sa bhlag:**

- cén fáth a raibh tú ar an bhfón (**Pictiúr 1**)
- cad a tharla ansin (**Pictiúr 2**)
- cuntas ar an tráthnóna (**Pictiúr 3)**

Cuntas / Blag

Tráthnóna a chaith mé le mo chara

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	

Téigh ar aghaidh go dtí an chéad cheist eile ar Leathanach 14

CEIST 6. Freagair (**a**) **Litir** *nó* (**b**) **Alt / Cuntas** anseo. **(40 marc)**

Litir

Tá tú ag tabhairt aire do mhadra do chomharsan. Scríobh litir faoi chuig d'uncail atá ina chónaí thar lear.

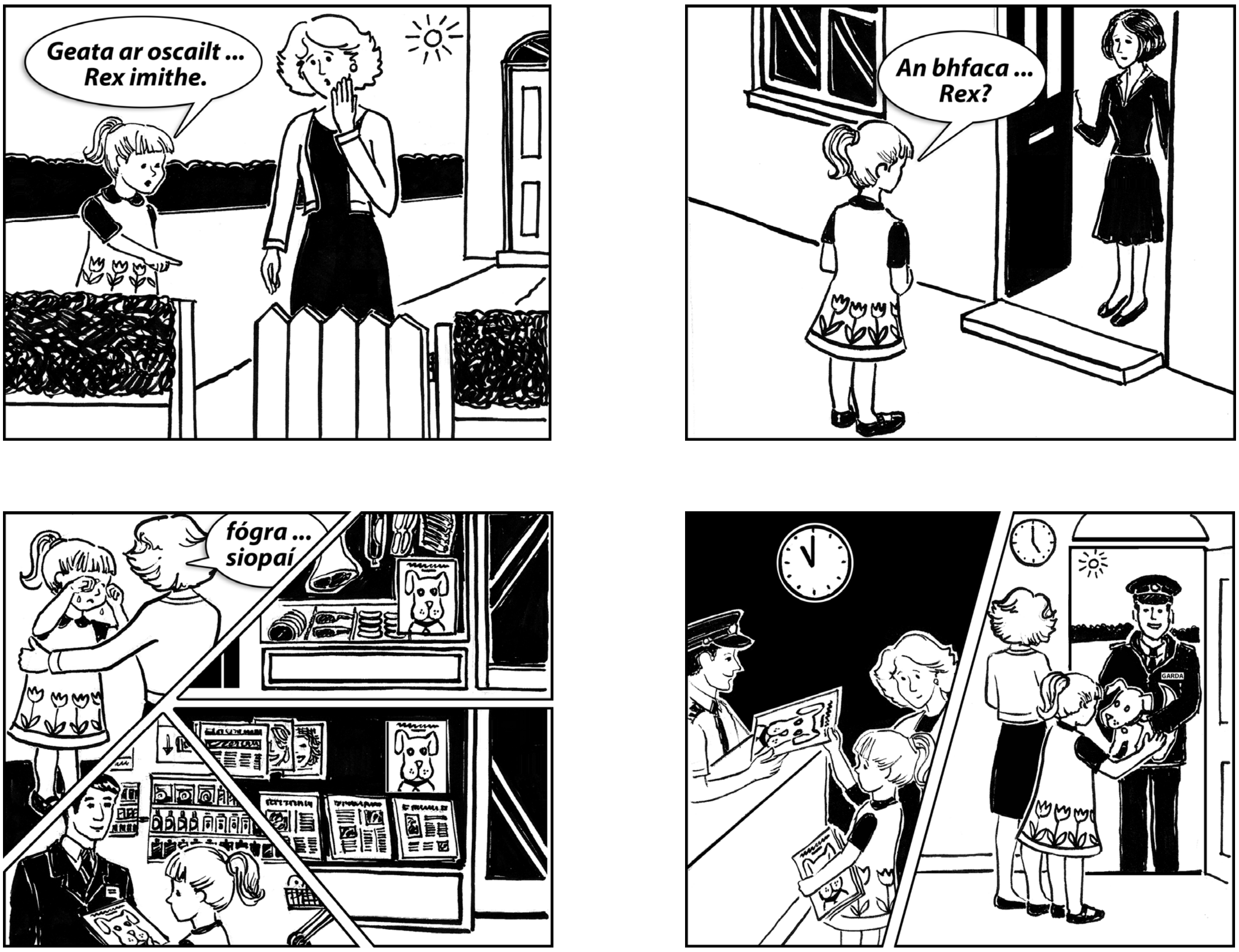

Luaigh na pointí seo sa **litir**:

- cén fáth a raibh tú ag tabhairt aire do Rex
- cad a tharla dó
- cad a rinne tú chun é a fháil ar ais
- conas a fuair tú ar ais é.

Scríobh an litir sa bhosca ar lch 15.

Don Scrúdaitheoir Iomlán reatha→	+	=	

Ceist 6. (a)

LITIR

N.B. Bíodh leagan amach cuí ar do litir, i.e. seoladh, dáta, beannú, agus críoch oiriúnach.

Seoladh:

Dáta:

Beannú:

Críoch:

(**b**) **Alt / Cuntas** (15 líne nó mar sin).

Is tusa Nuala *nó* Seán, duine de na daoine óga atá sna pictiúir thíos. Scríobh síos an scéal atá léirithe sa tsraith pictiúr. Is tusa atá ag insint an scéil.

Scríobh an freagra sa bhosca ar lch 17.

Ceist 6. (b)

ALT / CUNTAS

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán